

Asia: VÄYLÄ/1206/Vv-04.00/2026

Lausuntopyyntö Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 - suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?

Lausuttavana oleva ohjelmakokonaisuus ei pääsääntöisesti toteuta Liikenne 12-suunnitelman tavoitteita toimivasta, turvallisesta ja kestävästä liikennejärjestelmästä. Liikenne 12-suunnittelun valmistelua on osaltaan ohjannut Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskeva lainsäädäntö, ja suunnitelman strategisissa tavoitteissa on todettu TEN-T-verkkojen kehittämistarpeiden priorisointi sekä suunnitteluohjelman valmistelussa huomioitavan ennakoivasti TEN-T asetuksen mukaiset vaatimukset. Euroopan komissio on asettanut TEN-T -ydinverkon valmistumisaikatauluksi vuoden 2030, joten nyt lausuttavana olevalla ohjelmakokonaisuudella on suuri merkitys palvelutasovaateiden saavuttamisessa. Ohjelmakokonaisuus sisältää kuitenkin merkittävän kehittämiskohteen Vaajakosken kohdan toteuttamisessa (225 M€). Kohteen rahoituspäätös rakentamisen osalta tulisi tehdä välittömästi. Ydinverkon kehittämistä jarruttaa kuitenkin monilla osuuksilla suunnitteluvalmiuden huono tilanne, eikä lausuttavana oleva ohjelmakokonaisuus edistä tämän tilanteen parantumista.

2. Perusväylänpidon suunnitelma: onko perusväylänpitoon osoitettu rahoitus kohdennettu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?

Perusväylänpidon suunnitelmassa on todettu rahoituskehyyksen olleen niukka, ja tämän johtaneen parantamishankkeiden jonoutumiseen. Nelostie E75 ry pitää tärkeänä, että vuosina 2019-2023 saatua tasokorotusta pidetään jatkuvana ja väylänpidosta tulee koko tieverkolla entistä ennakoitavampaa ja kattavampaa.

3. Suunnitteluohjelma: mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiseksi on?

Valtatien 4 suunnitteluvalmius on usealla yhteysvälillä kaukana TEN-T -standardeista. Suunnitelmavalmiuden lisäämistä kaipaa mm. yhteysvälit Lusi-Kananvuori, Äänekoski-Pihtipudas, Pyhäjärvi-Pulkkila ja Pulkkila-Haaransilta. Nelostie E75 ry näkee Liikenne 12-suunnitelman kirjauksen TEN-T -verkkojen kehittämistarpeiden priorisoinnista ja korostaa Suomen sitoutuneen jäsenmaana Euroopan komission TEN-T -ydinverkkoa koskeviin tavoitteisiin. TEN-T ydinverkkoon kuuluvan Valtatie 4:n yhteysvälien valmiuden parantaminen tulisi näkyä selkeämmin suunnitteluohjelmassa.

4. Investointiohjelma: miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehityksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?

Ohjelman sisällön pitää paremmin tukea Liikenne 12 -suunnitelman linjauksia, periaatteita ja tavoitteita. Valtatie 4 on Suomen liikenneverkon selkäranka ja osa eurooppalaista ydinverkkoa, ja sen kehittämisen tulee olla prioriteettilistan kärjessä tiukkojenkin talousraamien sisällä. Valtatien 4 tuottaa hyvinvointia koko Suomelle ja sen kehittämisellä on positiivisia vaikutuksia niin elinkeinoelämälle, Suomen kilpailukyvyille, liikenteen vihreälle siirtymälle kuin liikenneturvallisuudelle. Kaikkia näitä tavoitteita parannetaan edistämällä valtatiekehittämisen suunnittelu- ja toteutusvalmiutta.

5. Ohjelmakokonaisuus: miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?

Nelostie E75 ry pitää positiivisena mahdollisuutta lausua eri väylänpidon ohjelmiin yhtenä kokonaisuutena. Lausuntomahdollisuus antaa aiempaa paremman kokonaiskuvan väyläverkon ylläpidosta ja kehittämisestä.

6. Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?

Suomi on sitoutunut EU:n suuntaviiva-asetukseen, jonka mukaan TENT-T ydinverkko valmistuu vuoteen 2030 mennessä. Nyt lausunnolla olevan ohjelmakokonaisuuden perusteella on ilmeistä, ettei tavoitteeseen tulla pääsemään. Tämä on ollut arvioitavissa jo nykyisen Liikenne 12 -suunnitelman laadintavaiheista lähtien. Huolestuttavinta on kuitenkin se, ettei lausunnolla olevan ohjelmakokonaisuuden perusteella voida arvioida, milloin Suomessa päästään asetettuun tavoitteeseen TEN-T ydinverkon osalta.

Romppainen Lauri
Nelostie E75 ry